

La monja i el militar

“Del tinent Bustillos sabem que era casat, tenia trenta anys, i era home, com es veurà, d’especials habilitats mecàniques. El dia feliç o fatal, la monja es va despenjar des d’una tribuna de l’església, es va vestir de cadet i va escapar amb l’oficial. Després van eixir de la ciutat per un forat de la muralla i es van embarcar amb passaports falsos, en un gànguil francès que passava a Almeria.”

He començat l’any ocupat amb la història d’una monja mallorquina i un tinent de dragons. No tinc informació particular sobre la vida dels convents de Mallorca durant el segle XVIII, però la suppose regular i pacífica, i per això mateix la fugida d’una monja amb un oficial degué ser un cas de gran ressò i escàndol. Quant a les tropes de guarnició-ocupació a Ciutat, devien posseir una oficialitat una mica sorollosa. A primers de setembre del 1740, *“por cuestiones referentes a relaciones amorosas con cierta mugerzuela, un Teniente Coronel del Regimiento de Dragones de Oran hizo detener por dos soldados a José Carles, page del oidor D. Fernando Chacon, le mandó atar a un pilón de la cocina, con amenazas de muerte, y sin dar oído a sus lamentos, por sus propias manos estampo en la frente y en las nalgas del Carles dos marcas de hierro, de las que servían para las caballerías, hechas ascuas”*. Poc es podia jugar amb les donetes dels oficials. Però la justícia militar vetlava per la disciplina, i el tinent coronel va ser condemnat a sis anys de presidi i 500 pesos de multa, amb dret, això sí, a cobrar la meitat del sou durant el temps de la condemna.

A començaments de l’estiu del 1741, *“a pesar de los esfuerzos hechos por el país para evitarlo, acudiendo reverentemente al Monarca, ... se estancó en Mallorca el aguardiente, como lo estaba en los reinos de Castilla”*. Ja se sap que l’estat castellà sempre ha tingut una tirada liberal i poc amant d’intervenir en la vida i els vicis dels seus súbdits. Un gran exemple a imitar. En qualsevol cas, al costat dels “esforços del país” per conservar la llibertat de circulació de l’aiguardent, al costat d’una abundantíssima collita de blat i d’una estranya epidèmia contagiosa que estigué a punt de despoblar la vila de Sineu, la notícia de l’any va ser, sens dubte, la fugida i captura de la monja i el tinent. Almenys si hem de fer cas del *Cronicón Mayoricense, noticias y relaciones históricas de Mallorca desde 1229 á 1800*, extretes d’apuntacions, diaris, miscel·lànies i obres manuscrites, segons el seu compilador o autor Àlvar Campaner i Fuertes. El *Cronicón* explica amb una certa prolixitat que en la matinada del dia 6 d’agost una religiosa del convent de la Misericòrdia va

fugir del seu convent en companyia del tinent del regiment de dragons d’Orà don Manuel Bustillos. No sabem res de la monja però la imagine jove, enclaustrada per força o per necessitat, i encara amb ganes de viure un amor romàntic, l’aventura, la seducció o la simple escapatòria en braços del don Juan que el destí li posara a l’abast de la mà. No sabem com va conèixer el tinent, ni com van quedar d’acord per a la fugida, que degué ser una maniobra perfectament planejada. Jo tinc una hipòtesi, però no hi ha lloc per exposar-la ací. Del tinent Bustillos sabem que era casat, tenia trenta anys, i era home, com es veurà, d’especials habilitats mecàniques. El dia feliç o fatal, la monja es va despenjar des d’una tribuna de l’església, es va vestir de cadet i va escapar amb l’oficial. Després van eixir de la ciutat per un forat de la muralla i es van embarcar amb passaports falsos, en un gànguil francès que passava a Almeria.

Però ràpidament es van mobilitzar el convent, el bisbe i el comandant general de l’illa, van enviar perseguidors, i van exampar els amants quan eren prop de Cartagena. La resta és previsible, excepte en un detall tècnic final: *“Devuelta la Religiosa a su Convento y encausado Bustillos militarmente, fue condenado a muerte, y aprobada por el Real Consejo de Guerra esta sentencia, se ejecutó en el Borne de Palma el dia 4 de Mayo de 1742, siendo decapitado por medio de un mecanismo que se dijo inventado por el mismo reo”*. L’audaç amant i hàbil inventor va ser enterrat solemnement a Montision, amb honors militars. Quant a la religiosa, se sap que va ser condemnada a privació de veu activa i passiva al convent, dins el qual havia d’ocupar sempre l’últim lloc, a dejunar a pa i aigua dues vegades per setmana, i també dues vegades setmanals, a perpetuïtat, havia d’assotar-se amb les deixuplines i besar els peus a les altres monges reunides en capítol, per tal que ni ella ni la comunitat oblidaren mai com es paguen de cares les fantasies del cor o de la carn. Una nota del *Cronicón* remet a un dietarista de l’època, que fa una descripció minuciosa de l’execució del tinent, *“así como del mecanismo inventado por Bustillo, que no es ni más ni menos que el aparato conocido en Francia por la guillotina”*. Lamentablement, no tinc notícia que ni la monja heroica ni el militar inventor hagen donat nom, com es mereixen, a cap plaça o carrer de Ciutat. Som un país poc agraiït.